

UNITED NATIONS
INDUSTRIAL DEVELOPMENT ORGANIZATION

MINISTRY OF
ECONOMY
OF UKRAINE

CENELEC

ЗЕЛЕНА РЕКОНСТРУКЦІЯ УКРАЇНИ

РОЛЬ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

25 липня 2023

ВСТУП

Ще до початку збройного конфлікту у 2022 році Україна стикалася з різними викликами, включаючи застарілу інфраструктуру, енергетичну неефективність та погіршення стану довкілля. Зараз країна розробила Концепцію відновлення, яка має на меті використовувати переваги від реконструкції та забезпечити, щоб вони керувалися принципами сталого розвитку та слугували плацдармом для цього. Так звана "зелена реконструкція" дає можливість забезпечити перехід до сталого та інклюзивного зростання в пост конфліктну епоху. Для досягнення цієї мети вкрай важливим є прийняття та ефективне впровадження відповідних стандартів.

UNIDO об'єднала зусилля з Міністерством економіки України, Національним органом стандартизації (НОС) та міжнародними партнерами, такими як CEN та CENELEC, з метою концептуалізації та розробки Національної керівної настанови, яка має закласти основу для зеленої реконструкції. У рамках цих зусиль було організовано серію семінарів, які допоможуть дослідити, як стандарти та оцінка відповідності можуть сприяти відновленню важливої інфраструктури, об'єктів, послуг та управління ними через "зелену" призму, зокрема, із застосуванням принципів циркулярної економіки, кліматичної нейтральності та декарбонізації.

Ця серія семінарів є платформою для обміну досвідом і кращими практиками та обговорення ролі стандартів сталого розвитку та технічних регламентів у підтримці "зеленої" реконструкції. Семінари об'єднують відповідних міжнародних, європейських і національних партнерів та зацікавлених сторін з державного і приватного секторів для обговорення важливості інтеграції питань сталого розвитку в українську державну політику (включаючи технічні регламенти) до початку процесу пост конфліктної відбудови.

Цей семінар є першим із серії заходів на цю тему, згідно з наведеним нижче планом:

- Роль стандартів у сприянні та просуванні зеленої реконструкції **(13 червня 2023 року)**
- Роль державних закупівель у просуванні сталого розвитку **(25 липня 2023 року)**
- Конкретні стандарти для зеленої реконструкції **(вересень 2023 року)**
- Вплив на національну систему оцінки відповідності **(жовтень 2023 року)**

За участі понад 95
національних та
міжнародних експертів,
які представляли уряди,
міжнародні організації,
установи інфраструктури
якості, асоціації та
приватний сектор.

Доповідачі

Вступне слово

Олександр Панков

Директор Департаменту Технічного регулювання
Міністерство економіки України

Штеффен Кезер

Керівник відділу конкурентоспроможності МСП,
якості та створення робочих місць, UNIDO

Модератор:

Ріта Браташ

Керівник відділу комунікацій НОС

Панель

Хозе Аугусто Пінто де Абреу

Експерт з ISO 20400, керуючий директор
Sextante Consultoria

Міжнародні стандарти сталих закупівель та їх потенційний внесок у зелену реконструкцію

Саміра Буссетта

Спеціаліст з питань інновацій, сталого розвитку та
закупівель Європейська Комісія (DG Grow)

Ініціативи Європейської Комісії щодо стимулювання зелених державних закупівель

Доріна Джітару

Виконуюча обов'язки юрисконсульта, Програма
правового переходу Європейський банк
реконструкції та розвитку (ЄБРР)

Ініціатива ЄБРР "Зелені міста": пілотні проекти зелених закупівель в Україні

Наталія Шимко

Заступник генерального директора
Prozorro

Публічні закупівлі для зеленої реконструкції України

Жан Луїджі Альбано

Керівник відділу
Італійський національний центральний
закупівельний орган (CONSIP)

Роль агрегації попиту для сталих державних закупівель: Приклад CONSIP

Світлана Берзіна

Президент
ГО "Жива планета"

Енергоефективність та зелені публічні закупівлі

Тези від спікерів

Вступне слово

Олександр Панков

Директор Департаменту Технічного регулювання, Міністерство економіки України

- Україна продовжує впевнено рухатись на шляху євроінтеграції, сталого розвитку та зеленого переходу. Стандарти на технічні регламенти є надзвичайно важливим для цього. Вони визначають якість, безпеку та ефективність продукції, процесів та послуг, які мають великий вплив на сталий розвиток та довкілля.
- Питання пов'язані із зеленою економікою сконцентрували зусилля широкого кола сторін, що є надзвичайно важливим для об'єднання сил національних та міжнародних партнерів для розвитку різного виду ініціатив у тому числі зеленої реконструкції.
- Міністерство економіки приділяє велике значення розробці та впровадженню стандартів, що відповідають найновішим європейським вимогам.

“Європейські стандарти є важливим інструментом для досягнення наших стратегічних цілей у відбудові та розвитку нашої країни.”

Штеффен Кезер

Керівник відділу конкурентоспроможності МСП, якості та створення робочих місць, UNIDO

- Стандарти відіграють важливу роль у впровадженні аспектів сталого розвитку в політику та практику державних закупівель в Україні, зокрема, визначаючи, що вважається "зеленим", та кодифікуючи принципи сталого розвитку, таким чином спрямовуючи процес прийняття рішень у сфері державних закупівель.
- Зусилля з реконструкції можуть дозволити Україні значно зменшити свій вуглецевий слід, мінімізувати потенційний вплив на клімат та підвищити енерго- та ресурсоефективність - таким чином, ставши лідером у цій сфері. Водночас це може допомогти Україні узгодити свої дії з Європейським зеленим курсом та подальшим європейським законодавством у рамках її зусиль щодо вступу до ЄС.
- UNIDO повністю віддана справі допомоги Україні у відновленні кращого, зеленішого та сильнішого майбутнього, і продовжуватиме шукати синергію з національними та міжнародними партнерами, щоб зробити свій внесок через взаємодоповнюючий досвід та ролі, щоб зробити сталий розвиток основою відновлення України.

“Державні закупівлі є найбільшим замовником або клієнтом у будь-якій країні, а отже, мають надзвичайну владу. Використовуючи свою купівельну спроможність для вибору товарів, послуг і робіт для "зеленої" реконструкції зі зменшеним впливом на навколишнє середовище, Україна може досягти значного прогресу в досягненні цілей сталого розвитку і стати лідером таких практик.”

Панельна дискусія

Хозе Аугусто Пінто де Абреу

Експерт з ISO 20400, керуючий директор
Sextante Consultoria

Міжнародні стандарти сталих закупівель та їх потенційний внесок у зелену реконструкцію

- ISO 20400:2017 "Сталі закупівлі - Настанови" - це гнучка система, яка забезпечує розуміння того, що таке сталі закупівлі, як сталість впливає на різні рівні закупівельної діяльності (політика, стратегія, організація, процес), а також як впроваджувати сталість на практиці. Сталі закупівлі стосуються аспектів сталості товарів чи послуг, а також постачальників по всьому ланцюгу постачання.
- Принципи сталих закупівель (ПСЗ) можуть сприяти "зеленій" реконструкції України, зокрема, шляхом забезпечення кращої та більш сталої інфраструктури та рішень. Вони повинні застосовуватися до дизайну, процесів та матеріалів, заохочуючи та підтримуючи інновації.
- ПСЗ особливо важливі для вирішення найбільш актуальних питань сталого розвитку (наприклад, декарбонізації, циркулярності, ефективності використання ресурсів, пом'якшення наслідків зміни клімату, прав людини, інклюзивності, ММСП та ін.).

"Фактичне застосування ПСЗ може сприяти підвищенню енерго- та ресурсоефективності. З цією метою важливо розробити національну політику щодо ПСЗ, засновану на чітких пріоритетах і цілях, з використанням стандартів і нормативних актів в якості ключових інструментів."

Саміра Буссетта

Спеціаліст з питань інновацій, сталого розвитку та закупівель Європейська Комісія (DG Grow)

Ініціативи Європейської Комісії щодо стимулювання зелених державних закупівель

- Політика ЄС у сфері державних закупівель ґрунтується на чотирьох основних принципах: пропорційність, недискримінація, рівне ставлення, прозорість. Державні закупівлі як рушійна сила подвійного переходу та стійкості, а отже, просування зелених та цифрових інновацій у сфері державних закупівель є пріоритетом ЄС.
- Об'єднання державних покупців та постачальників інновацій має важливе значення для побудови сильної системи державних закупівель, побудованої на зелених принципах. В рамках проекту InnoBroker було створено бізнес-модель брокера інноваційних закупівель, який відіграє роль сполучної ланки між потребою та рішенням, виконує посередницьку роль у циклі закупівель та здійснює моніторинг впровадження інновацій.

"Завдяки "зеленим" державним закупівлям державні замовники можуть використовувати свою купівельну спроможність для вибору товарів, послуг і робіт з меншим впливом на навколишнє середовище, одночасно сприяючи досягненню цілей сталого розвитку на міжнародному, національному та місцевому рівнях."

Доріна Джітару

Виконуюча обов'язки юрисконсульта, Програма правового переходу Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР)

Ініціатива ЄБРР "Зелені міста": пілотні проекти зелених закупівель в Україні

- ЄБРР розробив проект "Зелені міста" з метою побудови кращого та більш сталого майбутнього для міст та їхніх мешканців. Цей проект використовує підхід, що складається з чотирьох заходів, щоб допомогти містам досягти сталого місцевого розвитку зі зменшеним вуглецевим слідом: (i) розробка Плану дій "Зелене місто"; (ii) сприяння інвестиціям у зелену інфраструктуру; (iii) сприяння зеленому фінансуванню; (iv) проведення заходів з розбудови потенціалу.
- ЄБРР підтримав проект технічного співробітництва "Цифрові тендери Prozo-ro та управління контрактами з енергоефективності для муніципального вуличного освітлення (ЕСКО)", спрямований на підтримку реформ у сфері енергоефективності в державному секторі України за допомогою інноваційних інструментів онлайн-оцінки, що використовуються для проведення тендерів та моніторингу ЕСКО. Проект також мав на меті забезпечити науково обґрунтований моніторинг впровадження критеріїв енергоефективності в національних державних закупівлях шляхом розробки та впровадження інструменту відкритих даних для звітування про результати енергоефективності окремих товарів, що закуповуються державним сектором в країні.

- Аналогічним чином ЄБРР сприяв реалізації проекту "Цифровий інструмент для сталих публічних закупівель - Зелені онлайн-покупки для майданчика Prozo-ro", зокрема, спрямованого на підвищення обізнаності державних органів про нове законодавство з енергоефективності та "зелених" закупівель та заохочення сталості товарів, що закуповуються; покращення розуміння комплексної оцінки енергоефективності; впровадження онлайн-інструментів, які спрощують "зелені" закупівлі та дозволяють широко використовувати екологічні технічні стандарти та критерії присудження контрактів; створення аналітичного інструменту для відстеження результативності "зелених" закупівель.

“У більшості країн, де інвестує ЄБРР, енергетичний сектор надає найкращі можливості для підвищення енергоефективності та досягнення цілей у сфері боротьби зі зміною клімату. У цьому секторі "зелені" державні закупівлі відіграють фундаментальну роль.”

Наталія Шимко

Заступник генерального директора Prozorro

*Публічні закупівлі для зеленої
реконструкції України*

- 2022 рік став випробувальним як для системи Prozorro так і для всіх публічних закупівель в Україні. За 2022 рік було проведено більше 2 мільйонів закупівель, з яких через Prozorro проводилось близько 35%, за 2023 рік кількість збільшилась до 75%.
- Категорії товарів для яких найбільше проводилось закупівлі включають в себе , продукти харчування, паливо, медичне обладнання та будівельні роботи.
- Відновлення України відбувається не тільки нашими коштами, а також коштами наших міжнародних партнерів. Таким чином Світовий банк провів аналіз системи Prozorro, та надав рекомендації щодо її поліпшення. На даний час система вдосконалена та готова для роботи зв Світовим банком та іншими організаціями. Таким чином ми хочемо забезпечити прозоре та ефективне використання коштів для України.

“Система Prozorro показала свою стабільність та сталість під час обстрілів, вимкнення світла та відсутність інтернету. Не було жодного дня щоб система не працювала.”

Жан Луїджі Альбано

Керівник відділу Італійський національний центральний закупівельний орган (CONSIP)

*Роль агрегації попиту для сталих
державних закупівель: Приклад CONSIP*

- CONSIP впровадив комплексний підхід до "зелених" державних закупівель, визначивши сфери втручання та екоцілі, а також обравши найбільш відповідні критерії для досягнення екоцілей у сфері енергетики (наприклад, економія енергії, сприяння використанню відновлюваних ресурсів та екологічно чистого палива), охорони здоров'я (наприклад, сприяння використанню транспортних засобів з низьким впливом на навколишнє середовище та зменшення використання небезпечних речовин у виробництві товарів і послуг) та у сфері відходів (наприклад, сприяння сортуванню та підвищенню цінності відходів у місцях їх утворення, а також сприяння використанню перероблених товарів/матеріалів).
- Італійське законодавство про державні закупівлі ґрунтується на трьох основних принципах: (а) при виборі тендерного критерію найкращого співвідношення ціни та якості державні органи можуть застосовувати підхід до оцінки, що базується на життєвому циклі продукції; (б) мінімальні екологічні стандарти в процедурах державних закупівель є обов'язковими; (в) зменшення застави для учасників торгів, які мають спеціальні екологічні сертифікати.

“Сталі публічні закупівлі - це не шлях однієї організації! Система повинна працювати як єдине ціле, щоб досягти суттєвих результатів.”

Світлана Берзіна

Президент
ГО "Жива планета"

Енергоефективність та зелені публічні закупівлі

- Діяльність ГО «Жива планета» полягає в адаптації екологічних вимог до різних товарів та послуг, які є рекомендованими Європейською комісією. Зелені закупівлі є одним із завдань для досягнення цілі впровадження моделі циркулярної економіки відповідно до GREEN DEAL.
- Новий закон України про Енергетичну ефективність також має статтю про закупівлю енергоспоживчих продуктів в будівництві з відповідними посиланнями на стандарти та маркування.

- В Україні діють базові екологічні стандарти які можуть бути застосовані у сфері публічних закупівель. Також діє програма екологічного маркування побудована за типом ЄС – Ecolabel EU.

“Стандарти екологічного маркування є рекомендацією ЄС та допомагають виокремити зелену продукцію.”

Захід організовано за сприянням:

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Eidgenössisches Volkswirtschaftsdepartement EVD
Staatssekretariat für Wirtschaft SECO

UNITED NATIONS
INDUSTRIAL DEVELOPMENT ORGANIZATION

United Nations Industrial Development Organization

Vienna International Centre

P.O. Box 300, 1400 Vienna, Austria

Telephone +43 1 260260

www.unido.org